

**DEPARTEMENT
GESUNDHEIT UND SOZIALES**

Kantonaler Sozialdienst

Unterabteilung Asyl

19. April 2022

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТОК

Інформація для українців

Шановні пані та панове,

Ласкаво просимо до Швейцарії та кантону Аарґау (Kanton Aargau). Ви отримали цього листа, бо проживаєте зараз у кантоні Аарґау (Kanton Aargau), або в приймаючої родини, або в квартирі, наданій місцевою громадою. У цьому листі ви знайдете важливу інформацію, а також загальний огляд ваших прав і обов'язків під час вашого перебування в кантоні Аарґау (Kanton Aargau). Ви також знайдете інформацію про найважливіші установи, куди можна звертатися.

Ми радимо вам зареєструватися для отримання статусу захищеної особи S (Schutzstatus S).

Завітайте на сайт <https://www.hallo-aargau.ch/>, де ви знайдете корисну інформацію українською та російською мовами відносно життя в Швейцарії та кантоні Аарґау (Kanton Aargau).

1. Життя в Швейцарії

- Швейцарія складається з 26 кантонів (Kantone). У кантоні Аарґау (Kanton Aargau) та кантонах (Kantonen) навколо розмовляють німецькою мовою. В інших кантонах розмовляють також французькою, італійською або ретороманською мовами. Багато хто володіє також англійською мовою.
- Швейцарія не входить до складу Європейського Союзу (ЕС), однак вона входить до Шенгенської зони.
- Валютою Швейцарії є франки (Franken) та раппени (сантими) (Rappen).
1 франк = 100 раппенів = 31,68 гривні (станом на 12 квітня 2022 року).
- Ті, хто має статус захищеної особи S (Schutzstatus S) до 31 травня 2022 року можуть користуватися громадським транспортом у Швейцарії безкоштовно. Після 31 травня 2022 року квитки для проїзду потягами, автобусами та іншими видами громадського транспорту треба буде купувати в квиткових автоматах, касах на вокзалах чи безпосередньо в автобусі у водія.

2. В'їзд до Швейцарії

2.1 Реєстрація в Конфедерації

Будучи громадянином України, ви можете перебувати на території країн Шенгенської угоди протягом 90 днів.

Якщо ви бажаєте залишатися в Швейцарії довше, ніж 90 днів та потребуєте захисту від війни в Україні, то ви можете зареєструватися в Федеральному центрі з надання притулку Державної міграційної служби і (Bundesasylzentrum des Staatssekretariats für Migration (SEM)) та подати заяву на надання захисту. Як правило, після цього громадянам України надається статус захищеної особи S.

Ми радимо всім біженцям зареєструватися в SEM, щоб місцева громада отримала про вас інформацію та щоб ви могли отримати допомогу від органів влади.

Задля уникнення очікування ви можете подати заяву поштою або Інтернетом (онлайн-формуляр на сайті <https://www.sem.admin.ch>, відправляйте на адресу anmeldung_ukraine@sem.admin.ch). SEM запросить вас на прийом, зареєструє вас, перевірить вашу заяву та запише ваші дані. Якщо у вас ще немає, де жити, то вам надасть житло кантон Ааргау (Kanton Aargau) або безпосередньо SEM в приймаючій родині, квартирі, наданій місцевою громадою (Gemeinde) чи кантоном (Kantons). Винесення рішення про надання статусу захищеної особи S (Schutzstatus S) може зайняти кілька днів.

Найчастіші запитання та відповіді відносно реєстрації ви можете знайти на сайті SEM <https://www.sem.admin.ch> українською та російською мовами.

2.2 Статус захищеної особи S (Schutzstatus S)

Зі статусом захищеної особи S (Schutzstatus S) ви за потребою маєте право на житло та підтримку у вигляді соціальних виплат (Sozialhilfeleistungen). А до того ви маєте право на отримання екстреної допомоги (Nothilfe). Будь ласка, ознайомтеся з інформацією про це в розділі 3 «Підтримка».

Дія статусу захищеної особи S (Schutzstatus S) початково обмежується одним роком. Після одного року держава розглядає питання про необхідність подовження дії статусу захищеної особи S (Schutzstatus S). Якщо ситуація з безпекою в Україні знову суттєво поліпшиться, то Конфедерація може скасувати статус захищеної особи S (Schutzstatus S) раніше.

2.3 Свобода пересування для тих, хто має статус захищеної особи S

Як громадянин/ка зі статусом захищеної особи S (Schutzstatus S) ви маєте право вільно пересуватися в межах Швейцарії. Якщо в вас є дійсний і визнаний закордонний паспорт, то вам не потрібно отримувати дозволу для виїзду закордон та для повернення до Швейцарії, якщо ви оплачуєте такі поїздки самостійно. Застосовуються правила в'їзду у відповідних країнах в'їзду.

Ви наразі мешкаєте у приймаючій родині чи в житлі та бажаєте змінити місце помешкання?

- Якщо ви бажаєте змінити місце проживання в межах кантону Ааргау (Kanton Aargau), ви мусите звернутися до своєї приймаючої місцевої громади (Aufenthaltsgemeinde).
- Якщо ви бажаєте змінити кантон (Kanton), то вам необхідно отримати дозвіл і ви мусите подати заяву до SEM.
- Якщо ви отримуєте фінансову допомогу, то за вас відповідає місцева громада (Gemeinde) і ви не можете самостійно змінювати місце помешкання. Якщо ви бажаєте жити в іншому місці, зверніться, будь ласка, до вашої теперішньої місцевої громади (Gemeinde), бо лише за погодженням з громадами (Gemeinden) ви можете змінити місце проживання. Якщо ви бажаєте змінити кантон (Kanton), то вам необхідно подати заяву до SEM.

Якщо у вас немає статусу захищеної особи S (Schutzstatus S), то ви можете вільно обирати місце проживання.

Ви отримаєте фінансову підтримку з боку держави (соціальну чи екстрену допомогу) (Sozial- oder Nothilfe) і хотіли би поїхати за кордон? Тоді ви маєте своєчасно звернутися за дозволом

до місцевої громади за місцем проживання (Aufenthaltsgemeinde) . Як правило, місцеві громади (Gemeinde) не фінансують відпусток.

3. Підтримка

3.1 Соціальна допомога (Sozialhilfe)

Маючи статус захищеної особи S (Schutzstatus S) за потреби ви можете подати заяву на отримання матеріальної допомоги до місцевої громади за місцем проживання (Aufenthaltsgemeinde). Громада перевіряє ваш фінансовий стан та з'ясовує, чи маєте ви право на отримання підтримки вигляді соціальної допомоги (Sozialhilfe).

3.2 Екстрена допомога (Nothilfe)

Ви не зареєстровані для отримання статусу захищеної особи S (Schutzstatus S) та потребуєте фінансової підтримки? У такому разі ви можете подати до місцевої громади за місцем проживання (Aufenthaltsgemeinde) заяву на отримання матеріальної допомоги. Місцева громада мусить надати вам екстрену допомогу (Nothilfe), якщо ви її потребуєте. Екстрена допомога (Nothilfe) покриває витрати на харчування, одяг, особисту гігієну, житло, а також на медичну допомогу (психіатрична, медична та стоматологічна невідкладна допомога). Екстрена допомога (Nothilfe) надається у матеріальній чи грошовій формі.

4. Здоров'я

4.1 Обов'язкове медичне страхування

Якщо ви зареєструвалися на отримання статусу захищеної особи S (Schutzstatus S), то у вас буде медичне страхування (Krankenversicherung) (Aquilana Versicherungen). Це медичне страхування покриває базову медичну допомогу в разі хвороби, нещасного випадку та материнства.

Якщо ви працюєте, не отримуєте жодної соціальної допомоги (Sozialhilfe), однак заробляєте мало грошей, то, можливо, у вас є право на індивідуальне зниження страхових внесків (Prämienverbilligung). У такому разі держава бере на себе оплату частини ваших страхових внесків медичного страхування. Будь ласка, з цього питання звертайтеся до вашої місцевої громади.

Якщо у вас немає статусу захищеної особи S (Schutzstatus S), то у вас немає медичного страхування. Існує можливість оформити гостьове страхування. Ми радимо вам зареєструватися для отримання статусу захищеної особи S (Schutzstatus S).

4.2 Хвороба

Якщо ви відчуваєте себе хворим, то за допомогою приймаючої родини, чи місцевої громади запишіться до лікаря та знайдіть собі сімейного лікаря (Hausarzt). Будь ласка, завжди звертайтеся спочатку до свого сімейного лікаря (Hausarzt), якщо лише немає екстреної ситуації.. Якщо сімейний лікар (Hausarzt) вважатиме за необхідне додаткове обстеження, то він може направити вас до лікаря-спеціаліста. За необхідності ваш сімейний лікар (Hausarzt) призначить також медикаменти.

Якщо ви маєте статус захищеної особи S (Schutzstatus S) та отримуєте соціальну допомогу, то Кантональна соціальна служба кантону (Kanton) в співпраці з лікарняною касою покриє ваші лікарняні рахунки. Кантон (Kanton) також оплачує так звані «залишкові витрати» в лікарняних рахунках.

Якщо у вас немає статусу захищеної особи S (Schutzstatus S) і ви відчуваєте себе хворим, то у вас є право лише на невідкладну медичну допомогу (Notversorgung). У такій ситуації зверніться до громади за місцем проживання або, в разі крайньої необхідності, безпосередньо на станцію швидкої допомоги (клініку, лікарню, медичну практику тощо).

5. Освіта

5.1 Школи

Діти від 4 до 15 років

Усі діти, які нещодавно переїхали до громади (Gemeinde), мають право та обов'язок відвідувати школу незалежно від статусу перебування в країні. Це також стосується дітей-біженців та молоді, які приїхали з зони бойових дій в Україні. Вони відвідують обов'язкову основну школу (obligatorische Volksschule), якщо можна передбачати, що вони лишаться в кантоні (Kanton) – незалежно від того, чи надається житло через кантон (Kanton) чи через приватних осіб. Додаткову інформацію (частково також українською мовою) можна отримати на сайті www.ag.ch/ukraine-schule.

Молоді люди від 16 до 20 років

Молоді біженці від 16 до 20 років можуть відвідувати освітні програми старшого середнього рівня (Sekundarstufe II) - навчання після обов'язкової школи (nachobligatorische Schule): перехідна освітня програма (Brückenangebot), гімназія (Gymnasium) за умови, що вони мають статус захищеної особи S (Schutzstatus S) та достатню попередню освіту.

Після реєстрації статусу захищеної особи S (Schutzstatus S) з молодими біженцями систематично зв'язуються співробітники кантонального управління з питань інтеграції для проведення первинної співбесіди. У рамках бесіди також оцінюється рівень володіння (німецькою) мовою молодими людьми. З урахуванням рівня володіння мовою узгоджується курс подальшої освіти. Додаткову інформацію (частково також українською мовою) можна отримати на сайті <https://www.ag.ch/ukraine-schule>.

5.2 Вивчення німецької мови

Якщо ви бажаєте вивчати німецьку мову, то починаючи з 6 травня 2022 року можете звернутися до своєї місцевої громади (Gemeinde).

6. Робота

Маючи статус захищеної особи S (Schutzstatus S) ви можете претендувати на наявні вакансії. Додаткову інформацію можна знайти на сайті <https://www.hallo-aargau.ch>.

7. Різне

7.1 Домашні тварини

Ви привезли з собою до Швейцарії свого собаку чи kota? Тоді вам треба зареєструвати тварину, заповнивши формуляр. Формуляр знаходиться на сайті <https://www.blv.admin.ch> > *Тварини* > *Подорожування з тваринами* > *Українські біженці з собаками та котами*. Будь ласка, відправте формуляр на адресу petsukraine@blv.admin.ch. Ветеринарна служба кантону Ааргау зв'яжеться з вами для отримання додаткової інформації.

7.2 Страхування цивільної відповідальності (Haftpflichtversicherung)

Страхування цивільної відповідальності (Haftpflichtversicherung) покриває збитки, яких ви завдали іншим особам. Це страхування не є обов'язковим у Швейцарії. З цієї причини Служба соціальної допомоги не покриває такі витрати. Однак ваша приймаюча сторона, як правило, може безкоштовно включити вас у своє страхування цивільної відповідальності (Haftpflichtversicherung) (наприклад, у таких страхових компаній, як Generali, Allianz, Helvetia).

Важливо: Страхування цивільної відповідальності (Haftpflichtversicherung) не покриває збитків, завданих у вашому будинку. Тож, якщо вас включено в страхування цивільної відповідальності (Haftpflichtversicherung) господарів вашої квартири й ви завдали там збитків, то страховка не покриває жодних витрат.

8. Безпека

Ніколи не передавайте свої документи іншим особам, крім представників органів влади Швейцарії, та завжди зберігайте копію документів. Повідомляйте своїм близьким про місце свого перебування та про свої подорожі. За виникнення серйозних проблем в місці вашого проживання, будь ласка, звертайтеся до своєї місцевої громади (Gemeinde) або до поліції (наприклад, якщо ви не почуваетесь в безпеці). В екстрених випадках ви завжди можете звертатися до поліції.

Сексуальні домагання словами, жестами чи діями, будь-які форми насильства (також сімейного насильства), переслідування, а також крадіжка та псування майна карається за законом. Якщо ви стали жертвою кримінально караного діяння або знаходитесь в небезпеці, в екстрених випадках звертайтеся, будь ласка, телефонічно до наступних органів, щоб отримати допомогу:

- Поліція 117 або 112
- Консультування жертв злочинів +41 62 835 47 90

Якщо ви бажаєте повідомити в поліцію про злочин, ви можете звернутися до поліції свого регіону телефонічно або особисто. За наявності мовного бар'єру поліція надасть перекладача.

9. Додаткові контакти

Якщо вам потрібна додаткова допомога чи у вас є питання відносно статусу захищеної особи S (Schutzstatus S), житла чи матеріальної допомоги прохання завжди звертатися до наступних компетентних органів:

- Громада (муніципалітет) за місцем проживання (Aufenthaltsgemeinde)
- Гаряча лінія «Ukraine» +41 62 835 11 33 (пн – пт, 08:00 - 20:00)
ukraine@ag.ch

Якщо у вас виникнуть проблеми в спілкуванні з приймаючою родиною, то ви можете скористатися послугою безкоштовного перекладача:

- Безкоштовний телефон допомоги перекладача +41 58 358 50 00 (пн – сб, 08:00 – 22:00)